

LATVIJAS VALSTS PREZIDENTS

**Valsts prezidenta uzruna ANO Ģenerālās asamblejas 71. sesijā
“Ilgtspējīgas attīstības mērķi: universāls stimuls pārveidot mūsu pasauli”
Ņujorkā, 2016. gada 21. septembrī**

Augsti godātais priekšsēdētāja kungs, ekselences!

Šajās dienās Latvija atzīmē 25 gadus kopš neatkarības atgūšanas un iestāšanās ANO. Latvija ieņēma savu vietu Apvienoto Nāciju Organizācijā 1991. gadā ar skaidru mērķi pievienoties kolektīvajam ieguldījumam drošībā, stabilitātē un labklājībā visā pasaulē.

Kā atbildīga, demokrātiska valsts, pamatojoties uz tiesiskumu un ievērojot cilvēka cieņu un brīvību, Latvija joprojām ir stingri apņēmusies piedalīties nozīmīgajā Apvienoto Nāciju Organizācijas darbā.

Augsti godātais priekšsēdētāja kungs!

Apvienoto Nāciju Organizācija ir bijusi un būs mūsu globālās iesaistes platforma. Tālejošas vienošanās par ilgtspējīgu attīstību un klimata pārmaiņām ir atjaunojušas uzticību daudzpusējās sistēmas spējai nodrošināt risinājumus aktuāliem globālajiem jautājumiem.

Vairāk nekā jebkad agrāk pastāv lielas cerības par ANO spēju stāties pretī izaicinājumiem pasaules mieram un attīstībai, kā arī efektīvi un ātri sasniegt rezultātus. Pagājušajā gadā Darba kārtībā ilgtspējīgai attīstībai līdz 2030. gadam mēs visi apņēmāmies “nevienu neatstāt vienu”.

Šis solījums atbalsta nabadzības izskaušanu un attīstības iniciatīvas visgrūtākajos apstākļos. Tas nozīmē risināt pastāvīgo neaizsargātību un palielināt noturību iedzīvotājos, kurus skārušas sarežģītas, ieilgušas krīzes un konflikti.

Tāpēc attīstības un drošības saiknes veicināšanai ir jāķļūst par mūsu uzdevumu. Visiem cilvēkiem ir tiesības dzīvot mierā un drošībā savā valstī.

Konflikti, nabadzība, katastrofas un klimata pārmaiņas ir izraisījuši lielu bēgļu un migrantu grupu pārvietošanos. 125 miljoniem cilvēku visā pasaulē izmisīgi nepieciešama humanitārā palīdzība.

Visvairāk skartās valstis vienas pašas nav spējīgas atrisināt pašreizējo, līdz šim nebijušo migrācijas krīzi. Tā ir globāla parādība, kas pieprasa solidāru rīcību un atbildību.

Vispasaules apņemšanās par solidāro atbildību, kas tika izrādīta ANO augsta līmeņa plenārsēdē pirmdien, ir cieši saistīta ar Darba kārtības ilgtspējīgai attīstībai līdz 2030. gadam īstenošanu. Jārod ilgtspējīgi risinājumi, lai nodrošinātu izglītības, nodarbinātības un

uzņēmējdarbības iespējas pārvietotām personām ieilgušu krīžu un konfliktu laikā un sniegtu atbalstu kopienām un valstīm, kuras uzņem šos cilvēkus.

Miermīlīgu un iekļaujošu sabiedrību attīstība, labas pārvaldības un cilvēktiesību ievērošana arī palīdzēs mums novērst vardarbīgā ekstrēmisma izplatīšanos. Vienlaikus ar nepieciešamajiem militāriem un drošības pasākumiem "Da'esh" un līdzīgu teroristisko grupējumu apkarošanai mums ir jāvēršas pret pamatcēloņiem, kuru dēļ cilvēki pievēršas vardarbīgam ekstrēmismam.

Latvija ir "Globālās koalīcijas pret Da'esh" dalībniece, kas ir bijusi lietderīga, apkarojot šo teroristisko grupējumu Irākā un Sīrijā. Mēs atzinīgi vērtējam NATO lēmumu pastiprināt atbalstu šīs koalīcijas centieniem. Tikai vienota, koordinēta, kolektīvā rīcība pasaules, reģionālā un valsts līmenī spēs stāties pretī šiem bezprecedenta draudiem.

Teroristu uzbrukumi turpinās gandrīz ik dienas. Cīņai pret terorismu joprojām ir jāpaliek mūsu prioritātei.

Starptautiskajai sabiedrībai nepieciešams plāns noturības veidošanai tajās kopienās, kas gadiem ilgi ir cietušas teroristiskā grupējuma Da'esh barbarisko varu. Tas prasīs arī vietējo iedzīvotāju gribu un gatavību veidot savu nākotni, pamatojoties uz tiesiskumu un cilvēktiesībām, tādējādi novēršot faktoros, kas veicina radikalizāciju, ekstrēmismu un terorismu.

Augsti godātais priekšsēdētāja kungs!

Mēs nespēsim sasniegt ilgtspējīgas attīstības mērķus bez miera uzturēšanas un konfliktu novēršanas. Izšķiroša politiska rīcība, lai risinātu un novērstu konfliktus, kuri izraisa masveida pārvietošanos un ciešanas, ir aktuālāka nekā jebkad agrāk. Starptautiskajai sabiedrībai ir jāatrod politiski risinājumi.

Drošības izaicinājumiem Tuvajos Austrumos ir raksturīga augsta sarežģītības pakāpe, papildu sekas un bēgļu plūsmas. Pēc piecus gadus ilgušā pilsoņu kara Sīrija ir iznīcināta. Uzbrukumi civiliedzīvotājiem, ārstniecības iestādēm un skolām joprojām turpinās.

Tas ir nepieņemami! Starptautiskos noziegumos vainīgās personas ir jāsauc pie atbildības! Īsts pamiers un uzlabota piekļuve humanitārās palīdzības sniegšanai visā valstī ir priekšnoteikums sarunu atsākšanai. Latvija ir sniegusi savu ieguldījumu konflikta seku mazināšanā. Tomēr tikai ticams un iekļaujošs politisks risinājums atgriezīs stabilitāti Sīrijā. Visiem Starptautiskās Sīrijas atbalsta grupas dalībniekiem ir jāizmanto sava politiskā ietekme, lai nodrošinātu ANO vadīto procesu.

Institucionālais vakuums Lībijā ir kļuvis par auglīgu augsni teroristu grupām, piemēram, Da'esh. Vienotība un saskaņa starp konkurējošām pusēm Lībijā ir galvenais elements ilgtermiņa stabilitātei un panākumiem cīņā pret teroristiem.

Irānas centīga Kopīgā visaptverošā rīcības plāna īstenošana un sadarbība ar Starptautisko Atomenerģijas aģentūru veicinās lielāku stabilitāti Tuvajos Austrumos. No otras puses, Ziemeļkorejas bezatbildīgās darbības, ieskaitot atkārtotos kodolizmēģinājumus, apdraud visu valstu drošību reģionā un citviet pasaulē.

Mēs atbalstām visus jaunākos starptautiskos centienus panākt progresu Tuvo Austrumu miera procesā un rast kopīgu valodu, lai atgrieztu abas konflikta puses pie jēgpilna dialoga. Vienīgais iespējamais risinājums ir divu valstu panāktais risinājums miera sarunu rezultātā.

Ilgtermiņa stabilitātes nodrošināšana Afganistānā ir ļoti būtiska globālās un reģionālās drošības ziņā. Nelabvēlīgi notikumi Afganistānā var radīt domino efektu jeb papildu sekas kaimiņvalstīs Centrālāzijā, kas grauj to potenciālu attīstīt ekonomisko savienojamību ar citiem pasaules reģioniem. Latvija sniedz politisku un finansiālu atbalstu, lai sekmētu reformas Afganistānā. Mēs aicinām pastiprināt reģionālo sadarbību līdztekus pastāvīgam starptautiskajam atbalstam, lai atbalstītu Afganistānas un tās iedzīvotāju izaugsmi un labklājību.

Augsti godātais priekšsēdētāja kungs!

Daudzās citās valstīs politiskā situācija arī ir ļoti svārstīga, un dažas valstis ir ierautas konfliktos. ANO un tās miera centieni var palīdzēt stabilizēt situāciju šajās valstīs un pakāpeniski atgriezt normālā stāvoklī.

Mēs atbalstām ANO tās nolūkā palielināt miera uzturēšanas efektivitāti, aktualizējot pieejamos instrumentus jaunu izaicinājumu risināšanai. Labāka plānošana, aprīkošana un apmācība uzlabos miera uzturēšanas un civiliedzīvotāju aizsardzības efektivitāti. Uzmanība būtu jāpievērš pastiprinātai sadarbībai ar reģionālām organizācijām. Balstoties uz pieredzi citās starptautiskās operācijās, Latvija tagad piedalās savā pirmajā ANO vadītajā miera uzturēšanas operācijā Mali.

Augsti godātais priekšsēdētāja kungs!

Joprojām ļoti trauksmains laiks ir Eiropas drošības situācijā. Latvijai Eiropas austrumos esošo kaimiņvalstu stabilitāte un drošība ir stratēģiska prioritāte, kas arvien ir mūsu politiskās darba kārtības centrālais jautājums.

Ielingu konfliktu atrisināšanai Pārdņestrā, Abhāzijā, Dienvidosetijā un Kalnu Karabahā ir jābūt vienai no galvenajām starptautiskās kopienas prioritātēm.

Mums ir jāsauglabā modrība un uzstājība, ka visām valstīm, tostarp Krievijai, ir jāievēro savas saistības saskaņā ar starptautiskajām tiesībām nepārkāpt suverēnu valstu robežas.

Latvija kopā ar starptautisko sabiedrību arī turpmāk iestāsies par Ukrainas suverenitāti un teritoriālo nedalāmību. Nelikumīga Krimas aneksija no Krievijas puses netiks atzīta, un tā ir jāizbeidz. Jebkāda Krimas tatāru un etnisko ukraiņu diskriminācija Krimā pieprasa stingru ANO reakciju.

Starptautiskajai sabiedrībai ir jāstrādā, lai veicinātu mierīgu konflikta atrisināšanu Ukrainas austrumos. Visām pusēm jāizpilda savas saistības saskaņā ar Minskas nolīgumu un jāīsteno Minskas process.

Latvija turpina atbalstīt Ukrainu tās reformu procesā un tās humānajās vajadzībās.

ANO spēja risināt pašreizējās problēmas ir atkarīga arī no politiskās gribas virzīties uz priekšu Drošības padomes reformā. Ir pagājis jau ilgs laiks, un mums visiem būtu jācenšas stiprināt šīs nozīmīgās institūcijas leģitimitāti. Lai Drošības padome atbilstoši reaģētu, tās dalībniekiem jāatturas no savu veto tiesību izmantošanas zvērīgu noziegumu gadījumā. Latvija atbalsta šo svarīgo iniciatīvu, kā arī Drošības padomes Ētikas kodeksu tās rīcībā pret genocīdu, noziegumiem pret cilvēci vai kara noziegumiem.

Augsti godātais priekšsēdētāja kungs!

Mēs esam apņēmušies saglabāt politisko virzību klimata jomā. Aprīlī Latvija parakstīja vēsturisko Parīzes nolīgumu klimata pārmaiņu jomā. Mēs cenšamies pēc iespējas ātrāk ratificēt šo nolīgumu un mudinām citus darīt tāpat.

ANO ģenerālsēdētājs Bāns Kimūns ir atbalstījis rīcību visā pasaulē klimata pārmaiņu un dzimumu līdztiesības jautājumos. Latvija ir pateicīga viņam par viņa vadību un ieguldījumu pēdējo desmit gadu laikā.

Pasaule saskaras ar ārkārtīgi lielu daudzumu problēmu. Šiem globālajiem apjomīgajiem uzdevumiem ir nepieciešama vadība un līderība. Tāpēc no nākamā šīs organizācijas ģenerālsēdētāra tiek sagaidīts vēl vairāk nekā jebkad agrāk. Šim atbildīgajam darbam ir nepieciešama drosmē un gatavība efektīvi risināt jautājumus, ar kuriem mēs saskaramies. Viskvalificētākā kandidāta meklēšanas gaitā mēs arī atgādinām, ka Austrumeiropa ir vienīgais reģions, kas nav ieņēmis ģenerālsēdētāra amatu. Tāpat esmu pārliecināts, ka pēc 70 organizācijas pastāvēšanas gadiem ir pienācis laiks izvēlēties sievieti ANO visaugstākā amata pienākumu pildīšanai.

Augsti godātais priekšsēdētāja kungs!

Pasaulē šobrīd ir daudz izaicinājumu, kas veido globālo dienaskārtību. Bet tagad mums ir skaidrs jaunās un labākas pasaules redzējums, ko var sasniegt ar pienācīgu Darba kārtības ilgtspējīgai attīstībai līdz 2030. gadam īstenošanu.

Jaunās Darba kārtības īstenošana nebūs viegla. Tikai ar informētas un aktīvas sabiedrības starpniecību sadarbībā ar visām ieinteresētajām pusēm, regulāri vērtējot starplaikā sasniegto progresu, mēs spēsim sasniegt nepieciešamās pārveidojošās izmaiņas līdz 2030. gadam.

Mums ir pienācis laiks rīkoties solidāri un atbildīgi. Latvija turpinās sniegt savu ieguldījumu labākas nākotnes veidošanā mums visi.

Paldies par jūsu uzmanību!